

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δέκατο τμήμα)

της 21ης Σεπτεμβρίου 2016*

«Σιδηροδρομικές μεταφορές — Κανονισμός (ΕΚ) 1371/2007 — Δικαιώματα και υποχρεώσεις των επιβατών — Απουσία τίτλου μεταφοράς — Μη εμπρόθεσμη τακτοποίηση — Ποινικό αδίκημα»

Στην υπόθεση C-261/15,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το vredegerecht te Ieper (ειρηνοδικείο του Υpres, Βέλγιο), με απόφαση της 21ης Μαΐου 2015, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο την 1η Ιουνίου 2015, στο πλαίσιο της δίκης

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen NV

κατά

Gregory Demey,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δέκατο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. Biltgen, πρόεδρο τμήματος, A. Borg Barthet (εισηγητή) και E. Levits, δικαστές,
γενικός εισαγγελέας: N. Wahl

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen NV, εκπροσωπούμενη από τον J.-P. Kesteloot, advocaat,
- ο Gregory Demey, εκπροσωπούμενος από τον K. Bentein, advocaat,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους D. Colas και F.-X. Bréchet, καθώς και από την M.-L. Kitamura,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον F. Wilman, καθώς και από τις J. Hottiaux και N. Yerrell,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 2, τελευταία περίοδος, του προσαρτήματος Α της σύμβασης για τις διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές (COTIF), της 9ης Μαΐου 1980, όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο για την τροποποίηση της σύμβασης για τις διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές, της 3ης Ιουνίου 1999 (στο εξής: προσάρτημα Α), το οποίο περιέχεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΚ) 1371/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιβατών σιδηροδρομικών γραμμών (ΕΕ 2007, L 315, σ. 14).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen NV [Εθνικής Εταιρίας Βελγικών Σιδηροδρόμων (SNCB)] και του Gregory Demeu με αντικείμενο την καταβολή κατ' αποκοπήν αποζημίωσης, η οποία απαιτείται λόγω ποινικών αδικημάτων τα οποία διέπραξε ο G. Demeu διότι ταξίδευε με σιδηρόδρομο, χωρίς τίτλο μεταφοράς και χωρίς να προβεί σε τακτοποίηση της καταστάσεως εντός της προθεσμίας που προβλέπει ο νόμος.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 4 του κανονισμού 1371/2007, το οποίο φέρει τον τίτλο «Σύμβαση μεταφοράς», ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, η σύναψη και εκτέλεση σύμβασης μεταφοράς και η διάθεση πληροφοριών και εισιτηρίων διέπονται από τις διατάξεις του τίτλου ΙΙ και του τίτλου ΙΙΙ του παραρτήματος Ι.»
- 4 Το παράρτημα Ι του εν λόγω κανονισμού, το οποίο τιτλοφορείται «Απόσπασμα από τους ενιαίους κανόνες σχετικά με τη σύμβαση διεθνούς σιδηροδρομικής μεταφοράς επιβατών (CIV)», αποτελείται από το προσάρτημα Α. Ο τίτλος ΙΙ του περιλαμβανόμενου στο ανωτέρω παράρτημα Ι προσαρτήματος αυτού φέρει τον τίτλο «Σύναψη και εκτέλεση συμβολαίου μεταφοράς» και περιέχει τα άρθρα 6 έως 11 του προμνησθέντος προσαρτήματος.
- 5 Κατά το τιτλοφορούμενο «Σύμβαση μεταφοράς» άρθρο 6 του προσαρτήματος Α:

«1. Με τη σύμβαση μεταφοράς, ο μεταφορέας δεσμεύεται να μεταφέρει τον επιβάτη καθώς και, κατά περίπτωση, αποσκευές και οχήματα στον τόπο προορισμού και να παραδώσει τις αποσκευές και τα οχήματα στον τόπο προορισμού.

2. Η σύμβαση μεταφοράς πρέπει να αποδεικνύεται με έναν ή περισσότερους τίτλους μεταφοράς που παραδίδονται στον επιβάτη. Ωστόσο, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 9, η απουσία, η μη κανονικότητα ή η απώλεια του τίτλου μεταφοράς δεν επηρεάζει ούτε την ύπαρξη ούτε την εγκυρότητα της σύμβασης, την οποία εξακολουθούν να διέπουν οι παρόντες ενιαίοι κανόνες.

3. Ο τίτλος μεταφοράς αποτελεί τεκμήριο, μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου, της σύναψης και του περιεχομένου της σύμβασης μεταφοράς.»
- 6 Το άρθρο 7 του εν λόγω προσαρτήματος Α αφορά τον τίτλο μεταφοράς.

7 Το τιτλοφορούμενο «Πληρωμή και επιστροφή του κομίστρου μεταφοράς» άρθρο 8 του εν λόγω προσαρτήματος Α προβλέπει, στην παράγραφο 1, ότι το κόμιστρο προκαταβάλλεται, εκτός αντίθετης συμφωνίας μεταξύ επιβάτη και μεταφορέα.

8 Το τιτλοφορούμενο «Δικαίωμα μεταφοράς. Αποκλεισμός από τη μεταφορά» άρθρο 9 του ίδιου προσαρτήματος Α ορίζει τα εξής:

«1. Από την έναρξη του ταξιδιού, ο επιβάτης πρέπει να είναι εφοδιασμένος με έγκυρο τίτλο μεταφοράς και οφείλει να τον επιδεικνύει κατά τον έλεγχο των τίτλων μεταφοράς. Οι Γενικοί Όροι Μεταφοράς μπορούν να προβλέπουν:

α) ότι επιβάτης ο οποίος δεν επιδεικνύει έγκυρο τίτλο μεταφοράς οφείλει να καταβάλει, εκτός από το κόμιστρο, πρόστιμο·

β) ότι επιβάτης ο οποίος αρνείται την άμεση πληρωμή του κομίστρου ή του προστίμου μπορεί να αποκλειστεί από τη μεταφορά·

γ) εάν και με ποιους όρους λαμβάνει χώρα επιστροφή προστίμου.

2. Οι Γενικοί Όροι Μεταφοράς δύνανται να προβλέπουν ότι, επιβάτες οι οποίοι:

α) παρουσιάζουν κίνδυνο για την ασφάλεια και την καλή λειτουργία της εκμετάλλευσης ή για την ασφάλεια των άλλων επιβατών·

β) ενοχλούν με ανυπόφορο τρόπο τους άλλους επιβάτες,

αποκλείονται από τη μεταφορά ή μπορεί να τους ζητηθεί να τερματίσουν το ταξίδι τους και ότι τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν δικαίωμα επιστροφής ούτε του κομίστρου ούτε του τιμήματος που κατέβαλαν για τη μεταφορά των αποσκευών τους.»

9 Τα άρθρα 10 και 11 του προσαρτήματος Α αφορούν, αντιστοίχως, την εκπλήρωση των διοικητικών διατυπώσεων, καθώς και την κατάργηση και καθυστέρηση αμαξοστοιχίας. Ο τίτλος III του εν λόγω προσαρτήματος Α, το οποίο περιλαμβάνεται στο παράρτημα I του κανονισμού 1371/2007, διέπει τη μεταφορά χειραποσκευών, ζώων, αποσκευών και οχημάτων.

Το βελγικό δίκαιο

10 Το άρθρο 15, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του Koninklijk besluit van 20 december 2007 houdende reglement van de politie op de spoorwegen (βασιλικού διατάγματος της 20ής Δεκεμβρίου 2007, περί αστυνομικών διατάξεων για τους σιδηροδρόμους) (*Belgisch Staatsblad*, της 15ης Ιουλίου 2008, σ. 36973) προβλέπει τα ακόλουθα:

«Στους σιδηροδρομικούς συρμούς και στις αποβάθρες έχουν πρόσβαση μόνον οι επιβάτες οι οποίοι, σύμφωνα με τους γενικούς όρους μεταφοράς της οικείας σιδηροδρομικής εταιρίας, κατέχουν έγκυρο τίτλο μεταφοράς ή προμηθεύονται τέτοιον τίτλο σε συμμόρφωση με τους εν λόγω γενικούς όρους μεταφοράς.»

11 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του ανωτέρω βασιλικού διατάγματος προβλέπει τα εξής:

«Κάθε παράβαση των διατάξεων του παρόντος διατάγματος αποτελεί, σύμφωνα με το άρθρο 3 του νόμου της 12ης Απριλίου 1835 περί διοδίων και αστυνομικών διατάξεων για τους σιδηροδρόμους, αξιόποινη πράξη, ακόμη και αν διαπράχθηκε εξ αμελείας.»

- 12 Το άρθρο 3 του *Wet van 12 april 1835 betreffende het tolgeld en de reglementen van de spoorwegpolitie* (νόμου της 12ης Απριλίου 1835, περί διοδίων και αστυνομικών διατάξεων για τους σιδηροδρόμους) (δημοσιευθέντος στις 17 Απριλίου 1835) ορίζει ότι η κυβέρνηση δύναται να καθορίσει τις ποινές, σύμφωνα με τον *Wet van 6 maart 1818 betreffende de straffen uit te spreken tegen de overtreders van algemene verordeningen of te stellen bij provinciale of plaatselijke reglementen* (νόμο της 6ης Μαρτίου 1818, περί των ποινών που επιβάλλονται για παραβάσεις των γενικών μέτρων εσωτερικής διοικήσεως, καθώς και περί των ποινών που μπορούν να προβλεφθούν από κανονιστικές πράξεις περιφερειακών ή κοινοτικών αρχών) (δημοσιευθέντα στις 6 Μαρτίου 1818).
- 13 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του νόμου της 6ης Μαρτίου 1818, «οι παραβάσεις των βασιλικών διαταγμάτων για τις οποίες οι νόμοι δεν έχουν ορίσει ή δεν θα ορίσουν ειδικές ποινές [...], επισύρουν ποινή κρατήσεως οκτώ έως δεκατεσσάρων ημερών και χρηματικό πρόστιμο είκοσι έξι έως διακοσίων φράγκων, ή μόνον μία από τις ποινές αυτές».
- 14 Το άρθρο 74 του *Wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming* (νόμου της 6ης Απριλίου 2010, σχετικά με τις πρακτικές της αγοράς και με την προστασία του καταναλωτή) (*Belgisch Staatsblad*, της 12ης Απριλίου 2010, σ. 20803) (στο εξής: νόμος σχετικά με τις πρακτικές της αγοράς) προβλέπει τα ακόλουθα:

«Στις συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ επιχειρήσεως και καταναλωτή, είναι σε κάθε περίπτωση καταχρηστικές οι ρήτρες και οι όροι ή οι συνδυασμοί ρητρών και όρων που έχουν ως αντικείμενο:

[...]

17° τον καθορισμό του ποσού της αποζημιώσεως που οφείλεται από τον καταναλωτή που δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του, χωρίς να προβλέπεται ανάλογη αποζημίωση εις βάρος της επιχειρήσεως που δεν εκπληρώνει τις δικές της υποχρεώσεις·

[...]

24° τον καθορισμό των ποσών της αποζημιώσεως που αξιώνεται σε περίπτωση μη εκπληρώσεως ή καθυστερήσεως όσον αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του καταναλωτή τα οποία προδήλως υπερβαίνουν την έκταση της ζημίας που είναι δυνατό να υποστεί η επιχείρηση·

[...]».

- 15 Το άρθρο 75 του νόμου σχετικά με τις πρακτικές της αγοράς προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Κάθε καταχρηστική ρήτρα είναι άκυρη.

Η σύμβαση παραμένει δεσμευτική για τα μέρη αν αυτή δύναται να υπάρξει χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες.

Ο καταναλωτής δεν δύναται να παραιτηθεί από τα δικαιώματά που του απονέμει το παρόν τμήμα.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 16 Στο πλαίσιο ελέγχων που διενεργήθηκαν μεταξύ Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου του 2013, διαπιστώθηκε τέσσερις φορές ότι ο G. Demeu ταξίδευε με τους σιδηροδρόμους στο Βέλγιο χωρίς τίτλο μεταφοράς. Ο ελεγκτής του σιδηροδρόμου κάλεσε τον G. Demeu να τακτοποιήσει την κατάσταση μέσω καταβολής, εντός δεκατεσσάρων ημερών, του κομίστρου ύψους 11,20 ευρώ, προσαυξημένου κατά 8,00 ευρώ, ήτοι

συνολικού ποσού 19,20 ευρώ ανά διαδρομή. Ο G. Demey δεν τακτοποίησε την κατάσταση του εντός της προθεσμίας που του ετάχθη ούτε ανταποκρίθηκε στις επιστολές οχλήσεως που απέστειλε η SNCB.

- 17 Ως εκ τούτου, η SNCB άσκησε αγωγή κατά του G. Demey ενώπιον του vredegerecht te Ieper (ειρηνοδικείου του Υpres, Βέλγιο) αξιώνοντας να της καταβληθεί πρόσθετη κατ' αποκοπήν αποζημίωση ύψους 800 ευρώ, ήτοι 200 ευρώ ανά διαδρομή χωρίς τίτλο μεταφοράς, τούτο δε αντί του αρχικώς ορισθέντος διοικητικού προστίμου των 8 ευρώ ανά διαδρομή.
- 18 Η SNCB υποστηρίζει ότι η κατ' αποκοπήν αποζημίωση ύψους 200 ευρώ ανά διαδρομή δικαιολογείται από τα ποινικά αδικήματα που διέπραξε ο G. Demey. Κατά την SNCB, δεν συντρέχει εν προκειμένω ο συναινετικός χαρακτήρας που απαιτείται ώστε να υφίσταται σύμβαση μεταφοράς, στο μέτρο που ο G. Demey ενήργησε αξιόποινα καθόσον επιβιβάσθηκε εκ προθέσεως στον σιδηρόδρομο χωρίς τίτλο μεταφοράς. Φρονεί, ως εκ τούτου, ότι ο G. Demey αποκλείεται από τη νομική προστασία που παρέχεται σε αυτόν ως καταναλωτή, μεταξύ άλλων, από τα άρθρα 74 και 75 του νόμου σχετικά με τις πρακτικές της αγοράς.
- 19 Ο G. Demey διατείνεται ότι απολαύει της νομικής προστασίας που παρέχουν τα άρθρα 74, 17° και 24°, του ανωτέρω νόμου, στο μέτρο που, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 2, τελευταία περίοδος, του προσαρτήματος Α που περιέχεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 1371/2007, η έλλειψη τίτλου μεταφοράς δεν θίγει την ύπαρξη ούτε το κύρος της συμβάσεως.
- 20 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι η επιχειρηματολογία του G. Demey στηρίζεται στην ύπαρξη συμβατικής σχέσεως μεταξύ αυτού και της SNCB. Πλην όμως, φρονεί ότι, σύμφωνα με την άποψη της SNCB, ο G. Demey διέπραξε ποινικό αδίκημα. Ως εκ τούτου, διερωτάται κατά πόσον υφίσταται, εν προκειμένω, σύμβαση μεταφοράς μεταξύ του G. Demey και της εν λόγω μεταφορικής εταιρίας βάσει του προμνησθέντος άρθρου 6, παράγραφος 2, τελευταία περίοδος, και κατά πόσον δύναται, συνεπώς, να εφαρμόσει τις διατάξεις του νόμου σχετικά με τις πρακτικές της αγοράς που στηρίζονται στην ύπαρξη τέτοιας συμβάσεως.
- 21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το vredegerecht te Ieper (ειρηνοδικείο του Υpres) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Αντιτίθεται το άρθρο 6, παράγραφος 2, [τελευταία περίοδος], του [προσαρτήματος Α που περιέχεται στο] παράρτημα Ι του [κανονισμού 1371/2007], στις [παρατιθέμενες στις σκέψεις 10 έως 13 της παρούσας αποφάσεως] ποινικές διατάξεις του βελγικού δικαίου, βάσει των οποίων επιβάτης σιδηροδρομικού συρμού ο οποίος δεν διαθέτει τίτλο μεταφοράς –ούτε έχει τακτοποιήσει την κατάσταση του εντός των προθεσμιών που τάσσει η ισχύουσα ρύθμιση– διαπράττει ποινικό αδίκημα, πράγμα που αποκλείει κάθε συμβατικό δεσμό μεταξύ της μεταφορικής εταιρίας και του επιβάτη σιδηροδρομικού συρμού, οπότε ο επιβάτης σιδηροδρομικού συρμού δεν καλύπτεται από τις διατάξεις για την παροχή νομικής προστασίας που περιέχονται στο ευρωπαϊκό και στο εθνικό βελγικό δίκαιο, οι οποίες είναι συνυφασμένες με αυτόν τον (αποκλειστικό) συμβατικό δεσμό με τον καταναλωτή αυτόν [...]»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 22 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν από το Δικαστήριο να διευκρινίσει εάν το άρθρο 6, παράγραφος 2, τελευταία περίοδος, του προσαρτήματος Α που περιέχεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 1371/2007 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικές διατάξεις που προβλέπουν ότι πρόσωπο το οποίο μετακινείται με σιδηρόδρομο χωρίς να κατέχει τίτλο μεταφοράς προς τούτο και το οποίο δεν τακτοποιεί την κατάσταση του εντός των προβλεπόμενων από τις διατάξεις αυτές προθεσμιών δεν συνδέεται συμβατικά με τη σιδηροδρομική επιχείρηση.

- 23 Στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, οι διάδικοι ερίζουν ως προς το αν, βάσει της ανωτέρω διατάξεως, η σύμβαση μεταφοράς συνάπτεται αφής στιγμής ο επιβάτης μετακινείται με σιδηρόδρομο, ανεξαρτήτως του αν κατέχει ή όχι τίτλο μεταφοράς προς τούτο. Επομένως, πρέπει να καθορισθεί κατά πόσον το άρθρο 6, παράγραφος 2, του προσαρτήματος Α που περιέχεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 1371/2007 διέπει τους όρους για την κατάρτιση συμβάσεως μεταφοράς.
- 24 Πρέπει να επισημανθεί ότι το τιτλοφορούμενο «Σύμβαση μεταφοράς» άρθρο 4 του κανονισμού 1371/2007 προβλέπει ότι η σύναψη συμβάσεως μεταφοράς διέπεται από τις διατάξεις των τίτλων ΙΙ και ΙΙΙ του προσαρτήματος Α που περιέχεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού αυτού. Εντούτοις, οι διατάξεις αυτές δεν ρυθμίζουν λεπτομερώς τους όρους για την κατάρτιση τέτοιας συμβάσεως.
- 25 Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, του προσαρτήματος Α που περιέχεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 1371/2007, «[η] σύμβαση μεταφοράς πρέπει να αποδεικνύεται με έναν ή περισσότερους τίτλους μεταφοράς που παραδίδονται στον επιβάτη. Ωστόσο, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 9, η απουσία, η μη κανονικότητα ή η απώλεια του τίτλου μεταφοράς δεν επηρεάζει ούτε την ύπαρξη ούτε την εγκυρότητα της σύμβασης, την οποία εξακολουθούν να διέπουν οι παρόντες ενιαίοι κανόνες».
- 26 Από το γράμμα της ως άνω διατάξεως προκύπτει ότι αυτή προϋποθέτει την ύπαρξη μιας προηγουμένως συναφθείσας συμβάσεως μεταφοράς και αφορά μόνον την απόδειξη της υπάρξεως τέτοιας συμβάσεως, η οποία πρέπει να βεβαιώνεται με έναν ή περισσότερους τίτλους μεταφοράς. Η δεύτερη περίοδος της εν λόγω διατάξεως αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες ο επιβάτης σιδηροδρόμου δεν είναι σε θέση να επιδείξει τίτλο μεταφοράς ή στις οποίες ο τίτλος είναι αντικανονικός και προβλέπει, στις περιπτώσεις αυτές, ότι η ύπαρξη και η εγκυρότητα της συμβάσεως μεταφοράς δεν επηρεάζονται, χωρίς να διευκρινίζει τους κανόνες κατά τους οποίους πρέπει να συνάπτεται η σύμβαση μεταφοράς.
- 27 Ειδικότερα, η απουσία τίτλου μεταφοράς, την οποία αφορά το ως άνω δεύτερο εδάφιο, μπορεί μόνο να έχει την έννοια ότι έχει συναφθεί προηγουμένως σύμβαση μεταφοράς και ότι ο επιβάτης δεν είναι σε θέση να επιδείξει απόδειξη περί του ότι αγόρασε τίτλο μεταφοράς, ειδάλλως η πρώτη περίοδος της εν λόγω διατάξεως θα στερούνταν κάθε πρακτικής αποτελεσματικότητας.
- 28 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, του προσαρτήματος Α που περιέχεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 1371/2007, με τη σύμβαση μεταφοράς, ο μεταφορέας δεσμεύεται να μεταφέρει τον επιβάτη, καθώς και, κατά περίπτωση, αποσκευές και οχήματα στον τόπο προορισμού. Η διάταξη αυτή στηρίζεται επίσης στην παραδοχή ότι προηγουμένως έχει συναφθεί σύμβαση μεταφοράς, αλλά δεν διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίο αυτή πρέπει να έχει συναφθεί.
- 29 Ομοίως, το άρθρο 6, παράγραφος 3, του εν λόγω προσαρτήματος Α διευκρινίζει απλώς και μόνον ότι ο τίτλος μεταφοράς αποτελεί τεκμήριο, μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου, της συνάψεως και του περιεχομένου της συμβάσεως μεταφοράς.
- 30 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, του προμνησθέντος προσαρτήματος δεν είναι δυνατόν να έχει την έννοια ότι διέπει τους όρους για την κατάρτιση συμβάσεως μεταφοράς.
- 31 Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται από την ανάλυση του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή.
- 32 Πράγματι, κατά το άρθρο 9 του προσαρτήματος Α που περιέχεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 1371/2007, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 6, παράγραφος 2, του προσαρτήματος αυτού, ο επιβάτης πρέπει να είναι εφοδιασμένος με έγκυρο τίτλο μεταφοράς από την έναρξη του ταξιδιού και οφείλει να τον επιδεικνύει κατά τον έλεγχο των τίτλων μεταφοράς. Το εν λόγω άρθρο 9 ορίζει, επίσης, ότι οι γενικοί όροι μεταφοράς μπορούν να προβλέπουν ότι επιβάτης ο οποίος δεν επιδεικνύει έγκυρο τίτλο μεταφοράς οφείλει να καταβάλει, εκτός από το κόμιστρο, και πρόστιμο ή,

επίσης, ότι επιβάτης ο οποίος αρνείται την άμεση πληρωμή του κομίστρου ή του προστίμου μπορεί να αποκλειστεί από τη μεταφορά. Συνεπώς, η διάταξη αυτή προβλέπει αποκλειστικώς τις κυρώσεις που δύνανται να επιβληθούν εις βάρος επιβάτη ο οποίος δεν διέθετε τίτλο μεταφοράς και δεν είχε τακτοποιήσει μεταγενέστερα την κατάστασή του, χωρίς να περιέχει καμία ένδειξη ως προς τους όρους για την κατάρτιση της συμβάσεως μεταφοράς.

- 33 Το ίδιο ισχύει για τις λοιπές διατάξεις του τίτλου II του προσαρτήματος Α που περιέχεται στο παράρτημα I του κανονισμού 1371/2007. Συγκεκριμένα, το άρθρο 8 του εν λόγω προσαρτήματος Α προβλέπει, στην παράγραφο 1, ότι το κόμιστρο προκαταβάλλεται, εκτός αντίθετης συμφωνίας μεταξύ επιβάτη και μεταφορέα. Το άρθρο 7 του προσαρτήματος αυτού αφορά τον τίτλο μεταφοράς, τα δε άρθρα 10 και 11 του προμνησθέντος προσαρτήματος Α αφορούν, αντιστοίχως, την εκπλήρωση των διοικητικών διατυπώσεων, καθώς και την κατάργηση και καθυστέρηση αμαξοστοιχίας.
- 34 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, του προσαρτήματος Α που περιέχεται στο παράρτημα I του κανονισμού 1371/2007 δεν είναι δυνατόν να έχει την έννοια ότι διέπει τους όρους για την κατάρτιση συμβάσεως μεταφοράς, δεδομένου ότι αυτοί ρυθμίζονται από τις σχετικές εθνικές διατάξεις.
- 35 Βάσει των προπαρατεθεισών σκέψεων, στο υποβληθέν από το αιτούν δικαστήριο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, τελευταία περίοδος, του προσαρτήματος Α που περιέχεται στο παράρτημα I του κανονισμού 1371/2007 έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνικές διατάξεις που προβλέπουν ότι πρόσωπο το οποίο μετακινείται με σιδηρόδρομο χωρίς να κατέχει τίτλο μεταφοράς προς τούτο και το οποίο δεν τακτοποιεί την κατάστασή του εντός των προβλεπόμενων από τις διατάξεις αυτές προθεσμιών δεν συνδέεται συμβατικά με τη σιδηροδρομική επιχείρηση.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 36 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δέκατο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 6, παράγραφος 2, τελευταία περίοδος, του προσαρτήματος Α της σύμβασης για τις διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές (COTIF), της 9ης Μαΐου 1980, όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο για την τροποποίηση της σύμβασης για τις διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές, της 3ης Ιουνίου 1999, το οποίο περιέχεται στο παράρτημα I του κανονισμού (ΕΚ) 1371/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιβατών σιδηροδρομικών γραμμών, έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνικές διατάξεις που προβλέπουν ότι πρόσωπο το οποίο μετακινείται με σιδηρόδρομο χωρίς να κατέχει τίτλο μεταφοράς προς τούτο και το οποίο δεν τακτοποιεί την κατάστασή του εντός των προβλεπόμενων από τις διατάξεις αυτές προθεσμιών δεν συνδέεται συμβατικά με τη σιδηροδρομική επιχείρηση.

(υπογραφές)